

POROČILO O DELU DRUŠTVA V LETU 2018

1. Programski del

Podlaga za delo in aktivnosti društva v letu 2018 oz. od lanskega občnega zbora (OZ) do OZ v letu 2019 je bil program dela, sprejet na rednem letnem OZ dne 24.4.2018 v Kanižarici. Poročilo sledi posameznim točkam programa.

1. Pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave in na področju varstva okolja.

Vlogi za pridobitev statusa društva, ki deluje v javnem interesu po Zakonu o ohranjanju narave in Zakonu o varstvu okolja sta bili pripravljene in vložene v začetku Julija. Vlogi je bilo treba priložiti obsežna dokazila o delu društva v zadnjih treh letih. Bili smo uspešni po obeh vlogah in konec avgusta smo prejeli obe odločbi o priznanju statusa. Takšen status štejem kot priznanje za naše aktivno dosedanje delo, hkrati pa tudi kot resno zavezo za odgovorno in aktivno delo v naprej z namenom, da izkoristimo vse prednosti statusa (sodelovanje v uradnih postopkih, 0,5% dohodnine idr...).

1. Sodelovanje kot partner v projektu: »Predstavitev in varstvo človeške ribice na primeru črne človeške ribice v Beli krajini«

Projekt uspešno poteka. Zaključena je prva faza in bo za ta del do konca meseca marca 2019 vložena zahteva za sofinanciranje iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

V društvu smo dogradili spletno stran društva z vsebinami, ki pričajo o sodelovanju društva v tem projektu, objavili smo prispevek z opisom vsebine in ciljev projekta ter prispevek o opravljenem delu v prvi fazi. Pripravili smo učne priprave za učitelje in delovne liste za šolarje za potrebe naravoslovnih dni na lokaciji info centra na Jelševniku v sklopu turistične kmetije Zupančič. Strokovno zahtevno delo so kot prostovoljni prispevek v naravi kvalitetno opravili profesorji kemije in biologije Srednje šole Črnomelj, OŠ Mirana Jarca Črnomelj ter CŠOD Gor. Radenci, Stari trg ob Kolpi, sicer članice in člani društva, upoštevaje strokovne usmeritve ZRSVN, OE Novo mesto. Podrobnejše poročilo o opravljenem delu po partnerjih je dostopno na spletni strani društva na povezavi <http://proteus-belakrajina.si/eu-projekt-crna-cloveska-ribica/>.

1. Zbiranje namenskih donatorskih sredstev za nakup multimetra za merjenje fizikalnih lastnosti vode (kislost, prevodnost, kisik..) in nakup prenosnega spektrometra s kivetnimi testi za merjenje kemijskih lastnosti vode (nitrati, nitriti, fosfati, težke kovine).

Po posvetovanju s strokovnjaki ugotavljamo, da razvoj merilne tehnike za predvidene namene hitro napreduje in je smotno temeljiteje raziskati ponudbo na tržišču. Za sredstva bi bilo smotno kandidirati na primernem natečaju za sofinanciranje takšnega projekta. Naloga tako

ni opuščena oz. ostaja še nadalje aktualna. V zvezi s tem sodelujemo z Biotehniško fakulteto in z Jamskim laboratorijem Tular iz Kranja.

1. Vodenje kampanje po pobudi za sprejem nujnih zaščitnih ukrepov na vplivnem območju habitata človeške ribice v Beli krajini.

V zvezi s pobudo za sprejem nujnih zaščitnih ukrepov na vplivnem območju habitata človeške ribice v Beli krajini in na pobudo dr. Dušana Pluta smo uspeli vzpostaviti sodelovanje s Svetom za varstvo okolja pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki je tej problematiki posvetil eno od svojih sej v začetku meseca aprila lani. Na osnovi strokovnih mnenj akad. Borisa Sketa, prof. dr. Borisa Buloga, doc. dr. Lilijane Bizjak Mali in prof. dr. Roka Kostanjška je Svet za varovanje okolja SAZU sprejel Poziv k varovanju ogrožene črne človeške ribice v Beli krajini, ki je bil naslovljen na Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Agencijo RS za okolje, Zavodu RS za varstvo narave in trem belokranjskim občinam.

Šele po tem pozivu je Ministrica za okolje in prostor končno obširno odgovorila na poziv in na našo pobudo za zavarovanje habitata. Odgovor na kratko povzemam v bistvenih delih.

»Zavedamo se izjemnosti človeške ribice, zlasti črne podvrste v Beli krajini in s tem povezane odgovornosti za njeno ohranitev... Stanje vrste in njenega habitata žal ni dobro... Gre za kompleksno problematiko, ki presega okvir naravovarstvenih predpisov... Menimo, da je izboljšanje stanja možno le, če se v prizadevanja vključijo vsi deležniki, ki s svojim ravnanjem kakorkoli vplivajo na podzemni svet, tako na ravni države kot lokalnih skupnosti... Za področje kmetijstva smo organizirali več sestankov vseh pristojnih služb s področja kmetijstva, narave, okolja in voda ter nekaterih zunanjih strokovnih in znanstvenih institucij... Glavna problematika se kaže v nedoslednem izvajanju obstoječih predpisov in standardov iz Uredbe o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov, Uredbe o vodovarstvenih območjih in Uredbe o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta in digestata... Vzpostaviti je treba ciljni monitoring voda, ki so habitat človeške ribice tako, da bodo rezultati omogočali takojšnje odzivanje na dejavnike ogrožanja... Zavarovanje samih izvirov ne zadošča... Ukrepi zavarovanja morajo zajeti celotno vplivno območje habitata. Pravno možnost daje Uredba o zavarovanju prostoživečih živalskih vrstah... Možno je omejiti uporabo gnojil tako, da nitrati (NO₃) ne bodo presegali 9,2 mg/L... Za uveljavitev tega novega standarda (doslej velja 50 mg/L, op. NŠ) bo potrebno še ugotoviti, kako so lokacije človeške ribice povezane z vodnim zaledjem in posledično, na katerih območjih je potrebno uveljaviti novi standard... Pri iskanju odgovorov potrebujemo sodelovanje in pomoč zunanjih institucij in posameznikov... Nadejamo se priprave kompleksnega projekta z možnostjo financiranja iz EU programa LIFE... Tudi v prihodnje računamo na vašo skrb, opozorila, podporo in pomoč za izboljšanje stanja.«

Kar moti v odgovoru ministrice za okolje je, da so problemi in potrebne rešitve samo nakazani, iz odgovora pa niso razvidni odločitve ali dogovori, kako in v kakšnih časovnih okvirjih je možno sprejeti nujne ukrepe zavarovanja! Nujno je znižati mejno vrednost za nitrate in druga onesnažila v podzemni vodi do meje kjer ne bodo škodljiva za človeško ribico (iz 50 mg/l na 10 mg/l vode), takoj bi treba prepovedati uporabo gnojnice in digestata iz bioplinarne v neposrednem zaledju izvirov kjer živi človeška ribica, sicer pa čimprej opustiti njeno uporabo na območjih plitvega krasa, bodisi s čiščenjem digestata v komunalni čistilni

napravi ali z zaprtjem bioplinarne na Lokvah pri Črnomlju. Znatnejši porast nitratov v podtalnici kjer živi človeška ribica je povezan s pričetkom obratovanja bioplinarne (Bulog B.). Bioplinarna nesporno predstavlja ekološki napad na podtalnico Bele krajine, vendar ni v odgovoru ministrice bioplinarna niti omenjena v tem smislu. S takšnim odgovorom zato nikakor ne moremo biti zadovoljni! Med vrsticami lahko razberemo, da ministrstvo ne podpira našega predloga za sprejem začasnih ukrepov zavarovanja za dve leti, v tem času pa bi se lahko pripravile trajne sistemske rešitve. Ob takšni drži ministrstva zavarovanja po naši oceni ni realno pričakovati morda še deset let, kar je nedopustno. Kompleksnost problemov in realne grožnje podtalnici na terenu bi morali biti resen izziv vsem deležnikom, tudi lokalni skupnosti, občini Črnomelj, da ob zavedanju skupne odgovornosti država čimprej sprejme nujne ukrepe za zavarovanje habitata človeške ribice v Beli krajini, prej kot bo morda prepozno.

Odgovor MOP-a smo obravnavali na 10. seji UO v Decembru. Po kritični razpravi je UO sklenil, da se županjo in župana belokranjskih občin pisno seznaniti s problematiko ogroženosti habitata črne človeške ribice, da se jih angažira za prepoved gnojenja z digestatom ali za zaprtje bioplinarne. V Belokranjcu je bil objavljen kritičen prispevek z naslovom »Belokranjke in Belokranjci ali veste...?«, v katerem sem povzel kritično razpravo na seji UO in opozorili na postopno zastrupljanje kmetijske zemlje, ki se redno gnoji z digestatom. Članek je dostopen na spletni strani društva <http://proteus-belakrajina.si/belokranjice-in-belokranjci-ali-veste/>

1. **Vodenje kampanje za ukinitvev pretočnih greznic na vplivnem območju habitata človeške ribice v Beli krajini in redno praznjenje s strani Komunalnega podjetja.**

Aktivnosti v tej zvezi v letu 2018 nismo vodili.

1. **Vodenje kampanje proti uporabi digestata iz bioplinarne za gnojenje kmetijskih zemljišč.**

9. **Spremljanje obratovanja bioplinarne na Lokvah pri Črnomlju**

Obratovanje bioplinarne na Lokvah pri Črnomlju spremljamo posredno preko posledic, ki jih povzroča v obliki zastrupljanja kmetijske zemlje, ogrožanja podtalnice in smradu ob gnojenju z digestatom. Začetek kampanje proti gnojenju z digestatom predstavlja članek »**Belokranjke in Belokranjci li veste..?**«, v katerem smo župana in županjo pozvali, da se zavzamejo za prepoved gnojenja z digestatom. Edini znan neuraden odziv na pobudo je očitek enega od županov da smo v društvu proti gnojenju sploh!

Že leta 2017 smo v skladu z zakonom zahtevali kot informacijo javnega značaja **analizo zemlje**, ki je bila deset let gnojena z digestatom, vendar nam je Kmetijsko gozdarski zavod (KGZ) Novo mesto zahtevo zavrnil. Uspeli smo s pritožbo Informacijskemu pooblaščenca (IP), ki je naši zahtevi ugodil in pridobili preko 20 analiz zemlje, ki jih nismo zahtevali, zahtevane analize, ki bi dokazovala drastično preseganje vsebnosti kalija in fosforja v zemlji pa ni bilo med njimi! Po ponovni pritožbi smo vendarle prejeli odgovor, da Zavod takšne analize nima. Pa iz zanesljivih virov vemo da jo je imel, ker jo je potreboval zaradi priprave gnojilnega načrta za dotičnega kmeta! Če je bilo kalija in fosforja v takšni zemlji bistveno

preveč se utemeljeno se zastavlja vprašanje, koliko preveč je potem težkih kovin, hormonskih motilcev in PCB-ja v takšni zemlji!? In gre za najboljša kmetijska zemljišča, ki so v prostorskih aktih opredeljena kot zemljišča strateškega pomena za prehransko neodvisnost države. Zato res ni mogoče razumeti brezbriznosti belokranjskih županov in županje! Najmanj, kar bi morali narediti je, zagotoviti sredstva za nekaj kontrolnih analiz zemlje ki se gnoji z digestatom!

Smrad iz smeri bioplinarne in prašičje farme se v gornjem delu Črnomlja pojavlja skoraj vsakodnevno v manjši ali večji intenzivnosti, odvisno od smeri vetra. Zelo moteč smrad predvsem spomladi in v jeseni pa povzroča gnojenje z gnojnicami, predvsem z digestatom iz bioplinarne, ki se uporablja pretirano, ker je brezplačen. Problema se je očitno lotilo tudi Ministrstvo za okolje in prostor in je lani naročilo pripravo strokovnih podlag za predpis, ki bi določil normative za smrad v zunanjem zraku in pravno podlago za ukrepanje inšpekcije. Pri izvajanju **spletne ankete**, ki je bila v ta namen omogočena več mesecev, je sodelovalo tudi Društvo Proteus s tem, da smo spodbujali sodelovanje prizadetih občanov v anketi. Po končanju ankete 11.11.2018 smo dne, 15.11.2018 na spletni strani društva odprli enako anketo ki bo odprta do 31.12.2019. Dostopna je na povezavi <http://proteus-belakrajina.si/anketa-o-zaznavi-motecega-vonja-smradu-v-zunanjem-zraku/> in na povezavi <https://www.1ka.si/a/187390>. Namen ankete je zbiranje podatkov o motečih, velikokrat nevdržnih vonjavah v zunanjem zraku zato predlagam, da anketo izpolnujete in delite na družabnih omrežjih.

7. Vodenje kampanje proti kurjenju v naravi

Na pobudo članice dr. Marijete Kobetič smo pripravili strip na dveh straneh z komentiranimi risbami na temo škodljivosti kurjenja v naravi, kar predstavlja v Beli krajini tradicionalno resen okoljski in naravovarstveni problem. Strip je bil spomladi 2018 objavljen v glasilu Belokranjec. K stroškom 600,00 EUR sta prispevali občina Črnomelj in Metlika po 100,00 EUR. Sredstev za ponovno objavo stripa v letu 2019 nimamo, zato smo dogovorili objavo na lokalnih spletnih portalih (Radio Odeon) in na spletnih straneh belokranjskih občin.

8. Sodelovanje s CI v kampanji za delno pokablitev daljnovoda Kočevje-Črnomelj.

Po naši oceni so aktivnosti na projektu izgradnje daljnovoda Kočevje - Črnomelj ustavljena zaradi sodnega spora, ki ga je sprožilo sedem članov CI za delno pokablitev daljnovoda. Tožba pred Upravnim sodiščem in pritožba pred Vrhovnim sodiščem sta bili neuspešni. **Vložena je ustavna pritožba** pred Ustavnim sodiščem o kateri sodišče še ni odločilo.

Na CI in na društvo letijo očitki, da zaviramo razvoj občine, ki jih odločno zavračamo. Niti CI niti društvo nismo bili nikoli proti izgradnji daljnovoda Kočevje Črnomelj. Zahtevamo samo vkop cca 5 km daljnovoda od gozdnega roba do RTP Svibnik in korektno vodenje postopka umeščanja daljnovoda v prostor. Podpore zahtevam CI, kot smo jo imeli v prejšnjem mandatu, s strani sedanjega župana občine Črnomelj še pričakujemo. Na kratkem sestanku v mesecu februarju 2019 smo župana seznanili s stanjem sodnega postopka in z glavnimi razlogi za delni vkop daljnovoda in za sodni postopek. Po sestanku smo pripravili zanj tudi podrobnejše pisno pojasnilo.

Podrobnejše navajanje zahtev, predlogov in očitkov CI v tem poročilo ne bi pripomoglo k pospešitvi priprav na gradnjo. Prepričan pa sem, da bi k temu pripomogla seznanitev občinskega sveta in njegova podpora zahtevi po delnem vkopu daljnovoda. Strošek same

investicije je sicer za cca 1,3 mio višji, ki pa se zaradi manjših stroškov vzdrževanja v življenjski dobi daljnovoda (80 let) izravna. Izračuni to pokažejo, vendar jih investitor, kljub obljubam in kljub temu, da mu predpisi to nalagajo nikoli ni naredil. Je pa pripravljen zato zaradi daljše trase posekati dodatnih nekaj sto hektarjev gozda! Daljnovod bo stal 100 let in več. Prej ali slej bo do vkopa daljnovoda prišlo, kar je tudi trend v razvitih državah. V občini Črnomelj imamo zato edinstveno priložnost da delni vkop zahtevamo že danes. In, ali ni dolina z vkopanim daljnovodom pomemben prispevek k razvoju...turizma, če želimo ohraniti verodostojnost destinacije, prijazne in lepe Bele krajine? Zato menim da je podpora občinskega sveta in župana zahtevi po vkopu daljnovoda odločilnega pomena in predlagam, da se vprašanje čim prej uvrsti na sejo Občinskega sveta občine Črnomelj.

10. Vodenje kampanje za izgradnjo kanalizacije v dveh naseljih mesta Črnomelj.

Posebne aktivnosti v tej zvezi nismo vodili, kaže pa da priprave na izgradnjo kanalizacije za dele Črnomlja občina že vodi, saj se podpisujejo služnostne pogodbe za glavne vode na desetih lokacijah v Črnomlju.

11. Umeščanje tretje faze Tretje razvojne osi v prostor.

V letu 2017 je bil sprejet državni prostorski načrt za del avtoceste od Novega mesta do Črnomlja, s predorom pod Gorjanci in odcepom do državne meje na reki Kolpi v Metliki. V zvezi s potekom tega dela trase je tako javna razprava zaključena. Javna razprava v zvezi z umeščanjem trase v prostor od Črnomlja do Vinice pa ostaja aktualna.

V ta namen in z namenom, da se s predvideno investicijo seznanijo javnost, smo dne 26.2.2019 v Črnomlju, v sklopu praznovanja občinskega praznika organizirali **javno tribuno** z naslovom »**Kakšni bodo razvojni in okoljski učinki tretje razvojne osi v Beli krajini**«. Bili smo deležni pomislekov zakaj je tribuna sploh potrebna, saj priprave na gradnjo do Novega mesta in dalje do Metlike s predorom pod Gorjanci potekajo dobro. Kljub pomislekom so se javne tribune udeležili predstavniki Ministrstva za infrastrukturo, Direkcije RS za infrastrukturo in DARS-a ter župana in županja belokranjskih občin. Dogodka se je udeležilo okrog 60 zainteresiranih občanov. Ugotovljeno je bilo, da priprave na gradnjo ceste potekajo zadovoljivo, da pa je treba nadaljevati s pripravami tudi za odsek do Črnomlja in dalje do Vinice. Naša pobuda, da se mednarodni tranzitni promet usmeri na Metliko je bila zavržena s strani prisotnih načrtovalcev in izvajalcev, vendar pa jo je kot možno rešitev podprla predstavnica Ministrstva za infrastrukturo, kar je spodbudno. Glede same izvedbe ceste in poteka trase, pa bi bila za naravo najmanj škodljiva dvopasovna hitra cesta brez ograje v koridorju sedanje ceste Črnomelj Vinica, ki bi se izognila naseljem, s tem, da se sedanja cesta ohrani za lokalni promet. Tema zasluži našo pozornost, predvsem pa občanov, ki bodo živeli ob novi cesti, lastnikov gozdov in lovcev. Na spletni strani društva so dostopna Stališča javne tribune na povezavi <http://proteus-belakrajina.si/kaksni-bodo-razvojni-in-okoljski-ucinki-tretje-razvojne-osi-v-beli-krajini/> članek v zvezi s tem pa na povezavi <http://proteus-belakrajina.si/nova-cesta-ali-upanje-postaja-resnicnost/> .

12. Seznanitev z novostmi na področju ukrepov EU za razvoj podeželja v

povezavi z izgradnjo malih čistilnih naprav, pridelane zdrave hrane in razvoja ekološkega kmetovanja.

V zvezi s to nalogo v letu 2018 nismo vodili aktivnosti.

13. Trajnostni in sonaravni razvoj v smeri zagotavljanja energetske in prehranske samooskrbe Bele krajine in odpiranje zelenih delovnih mest

V zvezi s to nalogo v letu 2018 nismo vodili aktivnosti.

14. Vključevanje v aktivnosti belokranjskih občin na področju varstva okolja in ohranjanja narave, predvsem v zvezi z ogrožanjem podtalnice zaradi neurejenega odvajanja odpadnih voda iz gospodinjstev

V zvezi s to nalogo v letu 2018 nismo vodili aktivnosti.

15. Izvedba likovnega natečaja za srednje in osnovne šole z naslovom »Živela črna človeška ribica«

Likovni natečaj je bil razpisan v avgustu 2018 z podaljšanim rokom za predložitev del do konca februarja 2019. Prispelo je sedem del, ki jih bo ocenila žirija v sestavi dr. Božidar Flajšman, predsednik ter Robert Lozar, akademski slikar in Boštjan kavčič, akademski kipar. Prva nagrada za najboljši strip je udeležba na likovni koloniji KUD Artoteka Bela krajina za najboljšo animacijo pa udeležba na tridnevni delavnici animiranega filma »Filmski tabor KOLPA 2019«, v organizaciji Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj. Obema donatorjema za sodelovanje in podporo hvala!

16. Sodelovanje z drugimi sorodnimi društvi

Konec avgusta smo KUD Artoteka Bela krajina pomagali izvesti likovno kolonijo na Jelševniku z naslovom »Črni proteus«. V uvodni predstavitvi smo udeležence kolonije seznanili z edinstveno lokacijo črne človeške ribice, njeno ogroženostjo in našimi prizadevanji za zavarovanje habitata. Z uvodnim nagovorom smo sodelovali tudi na otvoritvi razstave likovnih del iz kolonije v mesecu februarju 2019 na Upravni enoti v Črnomlju.

Tukaj naj omenim tudi poučen ogled Jamskega laboratorija TULAR v Kranju dne 8.2.2019, kjer gojijo in proučujejo belo in črno človeško ribico. Laboratorij upravlja Društvo za jamsko biologijo pod vodstvom Gregorja Aljančiča, ki tudi sicer aktivno sodeluje pri reševanju problematike varstva habitatov človeške ribice v Beli krajini. Izleta se je udeležilo deset članic in članov društva, dve dijakinji Srednje šole v Črnomlju, ki delata raziskovalno nalogo o črni človeški ribici z mentorico, dve učenki višjih razredov OŠ Metlika in dva jamarja, od katerih je eden tudi član društva Proteus. Zaradi pomankanja sredstev smo stroške izleta pokrili udeleženci sami s prispevkom odraslih udeležencev.

- 1. Druge nenačrtovane aktivnosti**
- 2. a) Poslovni prostor**

V letu 2018 smo uspeli dogovoriti z Zvezo lovskih družin Bele krajine, da nam je odstopila v brezplačno souporabo en svoj poslovni prostor, kamor smo preselili arhiv in nekaj pisarniške opreme s tem, da smo člani društva skupaj z lovci LD Loka Črnomelj najprej popravili streho, ki je zamakala v prostor in opravili temeljito čiščenje prostora in sanitarij. Prostor je primeren tudi za seje UO. Rešitev je začasna, ker se prostori prodajajo, zato bo treba v roku dveh ali treh let iskati trajnejšo rešitev.

1. b) Zbiranje 0,5 % dohodnine

V decembru lani smo pričeli z zbiranjem 0,5% dohodnine, vendar bodo nekaj zbranih izjav veljale šele za dohodnino 2019. Z akcijo moramo nadaljevati in v naslednjem letu zbrati čim več izjav, kar naj bo naloga vseh članov društva.

1. Finančni in organizacijski del

Finančno poročilo je izdelano posebej. Poslovali smo varčno. Pomankanje finančnih sredstev močno omejuje delo društva. Skromna sredstva, manj kot 1.000,00 EUR hranimo za nakup opreme za laboratorij na Jelševniku v okviru projekta Črna človeška ribica, kjer sodelujemo kot partner. Za prostovoljno delo v projektu bomo prejeli cca 1.700,00 EUR vendar predvidoma šele konec letošnjega leta.

Poročilo o številu članov društva in o (ne)plačnikih članarine bo podala tajnica.

Spletna stran društva deluje po zaslugi članov avtorja Roka Zupančiča in urednika Levai Bojana. Za boljšo prepoznavnost in boljše medijske možnosti bi jo bilo potrebno čim prej nadgraditi in narediti atraktivno.

Srečujemo se s problemom **udeležbe na sejah UO**, ko komaj zagotavljamo sklepčnost. Od zadnjega OZ je UO imel dve redni in tri dopisne seje.

Ko ocenjujemo delo društva, menim, da smo v preteklem letu, glede na nikakršne materialne možnosti, delali dobro. Napredek vidim v tem, da se je v delo društva vključevalo več članov kot prejšnja leta, kar bo nujno potrebno tudi v bodoče. Že jeseni bo potrebno sodelovanje več članov pri pripravi in izvedbi naravoslovnih dni za šole v okviru projekta na Jelševniku, kjer bomo morali opraviti preko 100 prostovoljnih delovnih ur.

Naj se ob koncu zahvalim vsem članom, ki ste kakorkoli pripomogli pri aktivnostih društva v letu 2018.

Posebej gre zahvala in pohvala prof. dr. Dušanu Plutu, ki je sodeloval pri vseh pomembnih dogodkih in je vedno pripravljen svetovati, ko je potrebno. Dr. Božidar Flajšman je z Duško Vlašič pripravil razpis in nato vodil žirijo za oceno del likovnega natečaja »Živela črna človeška ribica«. Dr. Marijeta Kobetič skrbi za izvajanje ankete o neprijetnih vonjavah v zunanem zraku in vodi kampanjo proti kurjenju v naravi. Bojan Levai ureja spletno stran. Janja Turnšek Heij je povezala društvo z društvom KUD Artoteka za sodelovanje pri likovni koloniji »Črni proteus«. Janja Pegam skrbi za tajniške posle in skupaj z Jožetom Matekovičem za urejeno finančno poslovanje društva. Anica Kopinič skrbi za lepo slovenščino v vseh naših pomembnejših besedilih. In ne nazadnje se moram zahvaliti Silvestru in Rihardu Zupančiču, ki sta prva straža na terenu, ko gre za varstvo črne človeške ribice. S soprogo oz. mamico Anico so vedno prijazni gostitelji vsakogar, ki želi koristno

sodelovati pri naših skupnih prizadevanjih. Družina se je tudi finančno izpostavila kot nosilec projekta »Predstavitev in varstvo človeške ribice na primeru črne človeške ribice v Beli krajini«, in je prva faza projekta končana.

Naša prizadevanja brez strokovne in znanstvene podlage bi bila jalova. Zato hvala Andreju Hudoklinu in Nini Prešeren iz ZRSVN OE Novo mesto za strokovno podporo v skupnih prizadevanjih za varstvo habitata črne človeške ribice.

Hvala sedanjim in nekdanjim znanstvenim delavcem Biotehniške fakultete UL, predvsem prof. dr. Borisu Bulogu, Lilijani Bizjak Mali in prof. dr. Roku Kostanjšku. Brez znanstvenih in strokovnih utemeljitev bi bila naša prizadevanja brez potrebne teže.

Hvala Gregorju in Magdi Aljančič iz Jamskega laboratorija TULAR iz Kranja za njuno pomoč ter strokovno in aktivistično delo v korist človeški ribici.

In na koncu zahvala medijem, predvsem TV Vaš kanal, Radiu in TV Slovenija, Dolenjskemu listu in Belokranjcu, Radio Odeon, katerih novinarji spremljajo naše delo in z naklonjenostjo do narave in okolja poročajo o vseh pomembnih dogodkih.

Lahko si vsi skupaj samo želimo dobrega sodelovanja in skupnih projektov tudi v bodoče, v korist naravi katere del smo. Glede na to, da je štiriletni mandat organom društva izteklo in bomo na letošnjem OZ volili nove, želim novim organom uspešno delo.

Predsednik:

Niko ŠUŠTARIČ
